

Actieoproepen Winter 1998

Olga van Mil¹

1. Walstraat 18, 6701 BE Wageningen

Het is alweer een paar weken geleden. De Leoniden zijn weer voorbij. Voor veel waarnemers was het een zeer geslaagde actie. Meer over deze acties leest u ongetwijfeld elders in deze radiant. Daarom nu weer terug naar de dag van vandaag. Het is weer bijna december. De eerste winterse dagen zijn alweer achter de rug. Het woord elfstedentocht is al weer gevallen. Laten we dan maar hopen dat deze "tocht der tochten" dit jaar niet net zoals 2 jaar geleden rond het Boötidenmaximum gereden wordt. Deze zwerm zullen we dit jaar ondanks de storende maan goed in de gaten moeten houden. Maar eerst nog even december. Vrijwel iedere meteorwaarnemer weet dan genoeg: de Geminiden!

Geminiden

Geminiden zijn opmerkelijke meteoren. Ze hebben zelden flares. Slechts een heel klein percentage geminiden heeft een nalichtend spoor. Als er een keer een nalichtend spoor is dan zal dit spoor waarschijnlijk maar enkele seconde zichtbaar zijn. Door de hoge aantallen en de vaak gekleurde meteoren is deze zwerm echter zeer geliefd bij vele waarnemers.

Vanaf de eerste dagen van december zullen er weer leden van deze zwerm te zien zijn. Vanaf dat moment zal de ZHR langzaam oplopen tot ongeveer 90 rond het maximum. Het maximum valt dit jaar op maandag 14 december rond 7:00 uur UT. De maan zal dan vrijwel verdwenen zijn. Helaas zal die de dagen voor het maximum laat in de nacht nog wel een beetje kunnen storen. De nachten na het maximum zullen echter perfect zijn. En zijn deze mediumsnelde meteoren niet het meest bekend om hun heldere vuurbollen in de nacht na het maximum?

Ursiden

Het Ursidenmaximum valt dit jaar op 23 december rond 1 uur UT. Doordat de radiant circumpolair is zullen er echter de gehele nacht Ursiden te zien zijn. Ook bij deze zwerm zal de maan niet echt storen, zodat we deze toch redelijk zwakke meteoren goed kunnen waarnemen.

Veel heldere Ursiden, die vooral tijdens de maximumnacht te zien zullen zijn, hebben flares.

Stream	ZHR max	Date	Time (UT)	Zonslengte(1950)	Moonphase
Geminiden	88 ± 4	14 dec	7h	261,4 ± 0,1	0,19 -
Ursiden	11,8 ± 2,5	23 dec	1h	270,3 ± 0,3	0,13 +
Boötiden	133 ± 16	4 jan	3h	282,62 ± 0,03	0,98 -

Tabel 1 : *Belangrijkste gegevens van de winterzwermen : Geminiden, Ursiden en Boötiden (1999)*

Ursiden met een lang nalichtend spoor zijn echter net als Geminiden met een nalichtend spoor zeldzaam. Wel kunnen deze mediumsnelde (35 m/s) meteoren blauw/groen gekleurd zijn.

De ZHR zal tijdens het maximum ongeveer 12 zijn. Als het helder is, is het dus zeker de moeite waard om de kerstboomverlichting van de kerstboom in de tuin even uit te doen en te gaan waarnemen.

Boötiden (1999)

Zoals al eerder gezegd, we zullen deze zwerm dit jaar in de gaten moeten houden. Uit fotografische waarnemingen uit Japan is gebleken dat de Boötidenbanen uit 1987 iets afwijken van de gemiddelde Boötidenbanen. Vermoed wordt, dat Jupiter een storende invloed heeft op Boötiden in hun verste punt van de zon. Dit punt van de Boötidenbaan ligt in de buurt van de Jupiterbaan en eens in de twaalf jaar vindt de ontmoeting met Jupiter plaats. De in 1998 geconstateerde storing is mogelijk veroorzaakt doordat Jupiter 1984 in de buurt van de Boötidenbaan is gekomen. Deze gestoorde deeltjes kwamen drie jaar

later (1987) in de buurt van de aarde zodat er toen afwijkende Boötidenbanen zijn waargenomen. 1999 past één Jupiteromloop na 1998 zodat het verschijnsel nu opnieuw geconstateerd zou moeten worden. Om het goed vast te kunnen leggen is het van belang om tijdens dit Boötidenmaximum te gaan fotograferen. Helaas zal de maan ons hierbij wel storen, maar met korte belichtingstijden moet het vast wel lukken.

De Boötiden zelf zijn mediumsnelde (43,1 m/s) meteoren. Ze hebben soms flares en hebben zelden een nalichtend spoor. Het Boötidenmaximum valt in 1999 op 4 januari rond 3:00 uur UT, dus gunstig voor ons en met een hoge radiantstand. De ZHR zal dan rond de 130 liggen.

Let op de kou!

Lange heldere winteravonden kunnen vaak erg koud zijn. De kans op bevriezingen is dan vaak erg groot. Zorg daarom voor voldoende warme kleding.

Neem genoeg rustpauzes en let erop dat andere waarnemers niet in slaap vallen. Als je in slaap valt

kunnen lichaamsdelen namelijk ongemerkt bevroren en bevroren lichaamsdelen zijn absoluut niet prettig.

Tot slot

Het jaar is nu bijna afgelopen. We hebben dit jaar weer heel wat bijzonder dingen meegemaakt. Veel in het water gevallen acties. Een aantal zeer geslaagde acties rond de Leoniden en wellicht nog een goede Geminiden- en Ursiden actie. En dan op naar volgend jaar. Laten we hopen op veel heldere nachten, met heel veel hele mooie meteoren!!!

Adreswijziging

Afgelopen zomer ben ik verhuisd. Boven aan dit artikel mijn nieuwe adres. Waarnemingen graag daar heen sturen:

Olga van Mil
Walstraat 18
6701 BE Wageningen
0317-414925
e-mail:

Olga.vanMil@98.student.wau.nl
